

Комунікативна компетентність педагога як найважливіша умова виховання

А.В.МАРТИНОВА, С.О.ДИТЮК

Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури

У зв'язку з ускладненням усіх форм комунікації в освітянському просторі, збільшенням обсягу освітянської інформації, урізноманітненням її джерел та носіїв у сучасній соціокультурній ситуації стає очевидною пріоритетність розвитку комунікативної культури викладачів вищого навчального закладу.

Опанування викладацькою комунікативною культурою передбачає, як мінімум, наявність у педагога трьох умінь, які повинні постійно розвиватись і вдосконалюватись.

I група вмінь – комунікаційні або мовленнєві: вміння зрозуміти та чітко викладати думки; переконувати, аргументувати, будувати докази, обґрунтовувати міркування, аналізувати висловлювання.

II група вмінь – уміння сприйняття (перцептивні), вміння слухати та чути (правильно інтерпретувати інформацію, в тому числі й невербальну; розуміти підтекст і т.п.), уміння зрозуміти почуття та настрої іншої людини (здатність до емпатії, дотримання такту, співчуття), вміння аналізувати (здатність до рефлексії та саморефлексії).

III група вмінь – уміння взаємодіяти в процесі навчання (інтерактивні): уміння побудувати бесіду, обговорення, вміння ставити запитання, вміння зацікавити; вміння сформулювати вимогу, спілкуватися в конфліктних ситуаціях, керувати своєю поведінкою в спілкуванні.

Заняття зі студентами обумовлюють обмеження обсягу інформації, а також чітке членування навчального спілкування, завершеність кожного етапу та мовленнєвої взаємодії в цілому.

Визначальними комунікативними рисами мовлення педагога можна вважати:

1. Правильність – „це обов'язкова першорядна якість будь-якого мовлення”. Викладач повинен дотримуватись усіх норм сучасної літературної мови.

2. Точність – адекватне відображення дійсності та її однозначне лексичне трактування. На жаль, порушення фактичної точності є явищем дуже розповсюдженим.

3. Виразність – така якість мовлення, яка викликає та підтримує зацікавленість і увагу студентів.

4. Чистота – відсутність невласливих (чужих) літературній мові елементів.

5. Доречність або адекватність – мовленнєва ситуація, коли мовні засоби обираються відповідно до мети висловлювання.

Усе згадане вище визначає потребу формування культури мовленнєвої поведінки викладачів у межах педагогічного спілкування. Це потребує розвитку навичок мовленнєвої імпровізації, формування глибших знань у галузі сучасної літературної мови, а також у галузі засобів виразності та комунікативних якостей мовлення викладача в ситуації заняття.